

Askel eteenpäin PwC:n yritysvastuu- barometri 2012

*PwC:n yritysvastuu-
barometri tarkastelee
suomalaista yritysvastuuta
raportoinnin, johtamisen ja
strategisen yritysvastuun
näkökulmasta.*

Lisätietoja julkaisusta ja PwC:n yritys vastuupalveluista antavat:

Sirpa Juutinen

Partner, Sustainability & Climate Change

puh. 040 578 2615

Anna Heinonen

Manager, Sustainability & Climate Change

puh. 050 312 0906

PricewaterhouseCoopers Oy

PL 1015

00101 Helsinki

puh. 09 22800

Ota yhteyttä, jos haluat kuulla tarkemmin yrityksesi
tuloksista uusimmassa yritys vastuubarometrissa!

Yhteenveto

Yritysvastuu nähdään jo monessa suomalaisessa yrityksessä tärkeänä strategisena tekijänä, ja sen liiketoimintamahdollisuuksia on tunnustettu aikaisempaa enemmän. Useat yritykset ovat kehittäneet yritysvastuunsa johtamista ja määrittelleet yritysvastuun olennaiset asiat. Mitattavien tavoitteiden puuttuminen on kuitenkin edelleen johtamisen suuri haaste.

Kestävän kehityksen trendien vaikutusta organisaation toimintaan pidemmällä aikavälillä ei vielä viestitä ulospäin. Myös yritysvastuun taloudellisten vaikutusten arviointi on vielä haasteellista.

Kuitenkin näiden asioiden läpinäkyväksi tekeminen mahdollistaa sen, että yrityksen sidosryhmät voivat arvioida ja antaa palautetta yrityksen vastuullisesta toiminnasta. Muun muassa kansainvälinen integroidun raportoinnin kehitys luo paineita arvioida, mitkä yritysvastuun asiat selittävät yrityksen nykyistä ja tulevaa arvoa. Tämä edellyttää sitä, että yrityksissä pystytään arvioimaan yritysvastuun eri näkökulmien nykyisiä ja tulevia taloudellisia vaikutuksia. Se onnistuu vain jos yrityksen ylin johto kehittää ja johtaa yritysvastuuta tietoisesti ja tavoitteellisesti osana liiketoimintaa.

Toista kertaa julkaistava PwC:n yritysvastuubarometri 2012 -tutkimus tarkastelee suomalaista yritysvastuuta raportoinnin, johtamisen ja strategisen yritysvastuun näkökulmista. Barometrissä kartoitettiin yli 550 suomalaisen yrityksen vastuullisuutta julkisen tiedon perusteella.

Vuoden 2011 barometri haastoi yritykset kehittämään vastuullisuutta strategiselle tasolle, ja vuoden 2012 selvityksen perusteella kehitystä on tapahtunut. Yhä useampi yritys on nostanut yritysvastuuasioita osaksi liiketoimintastrategiaa. Yhä useampi yritys on myös kartoittanut liiketoimintaan liittyviä yritysvastuun riskejä. Silti edelleen vain kymmenkunta yritystä on määrittellyt keskeiset yritysvastuun avainluvut ja sitäkin harvempi kertoo sisällyttäneensä yritysvastuuasiat johdon palkitsemisen perusteeksi.

Yritysvastuun johtamisessa on tapahtunut myönteistä kehitystä edellisvuoteen verrattuna. Yhä useampi yritys on määrittellyt ja kuvannut liiketoimintansa kannalta olennaiset yritysvastuun

asiat. Lisäksi oman toiminnan eettiset periaatteet ja toimitusketjulle asetetut vastuullisuusvaatimukset ovat yleistyneet selvästi. Nyt jo yli puolet arvioituista yrityksistä ilmoittaa asettavansa yritysvastuun vaatimuksia toimitusketjulle, kun vuosi sitten vain joka neljäs kertoi vaatimuksista.

Yritysvastuun raportointi lisääntyy edelleen Suomessa. Jo yli 150 suomalaista yritystä ja organisaatiota raportoi yritysvastuun tietoja. Näistä parikymmentä yritystä on uusia raportoijia. Kolme neljästä Suomen sadasta suurimmasta yrityksestä raportoi yritysvastuusta, kun edellisena vuonna vain joka toinen julkaisi yritysvastuun tietoja. Vain puolet listayhtiöistä raportoi yritysvastuusta raportoinnin keskittyessä edelleen suuriin yrityksiin.

Sisältö

<i>Yhteenveto</i>	3
<i>Johdanto</i>	5
<i>Strateginen yritysvastuu</i>	6
<i>Yritysvastuun johtaminen</i>	8
<i>Yritysvastuun raportointi</i>	11

Johdanto

Toista kertaa julkaistava PwC:n yritys vastuubarometri kartoittaa suomalaisen yritys vastuun nykytilaa. Vuoden 2011 barometri haastoi yritykset kehittämään vastuullisuutta strategiselle tasolle. Kehitystä on tapahtunut, mutta vielä on parantamisen varaa erityisesti yritys vastuun johtamisen ja strategisen yritys vastuun osa-alueissa.

Yritys vastuubarometri tarkastelee yritys vastuuta kolmesta näkökulmasta:

Strategisen yritys vastuun näkökulma kartoittaa, kuinka vastuullisuus otetaan huomioon yhtenä tekijänä liiketoiminnan suunnittelussa. Strategisen yritys vastuun keskiössä on tulevaisuuden kattaen yritys vastuun riskit ja mahdollisuudet, kestävä kehitys haasteet sekä pitkän aikavälin tavoitteet.

Yritys vastuun johtamisen näkökulma kartoittaa yrityksen vastuullisuustyön ohjausta. Olennaisten asioiden tunnis-

taminen luo perustan yrityksen vastuulliselle toiminnalle. Näkökulma kattaa yritys vastuun hallinnan, tavoitteet ja niiden seurannan sekä toimintaa ohjaavat periaatteet ja politiikat.

Yritys vastuuraportoinnin näkökulma painottaa raportoitavan tiedon kattavuutta ja tasapainoisuutta sekä vastaamista sidosryhmien odotuksiin ja tiedontarpeisiin. Ulkopuolisen varmuuden avulla yritykset haluavat parantaa raportoitavan tiedon luotettavuutta.

Kuva 1: Barometrin kolme näkökulmaa yritys vastuuseen

Strateginen yritys vastuu

- Kestävän kehityksen trendit
- Yritys vastuun riskit ja mahdollisuudet
- Pitkän aikavälin tavoitteet
- Yritys vastuun avainluvut
- Yritys vastuu johdon palkitsemisen perusteena

Yritys vastuun johtaminen

- Olennaisuus
- Toimintaperiaatteet ja politiikat
- Organisointi ja seuranta
- Tavoitteet ja tulokset

Yritys vastuun raportointi

- Raportoinnin kattavuus ja tasapainoisuus
- Sidosryhmät
- Tunnusluvut
- Riippumaton varmuus

Arviointiprosessi

Barometriä varten arvioitiin yhteensä 553 suomalaista yritystä. Selvityksessä käytiin läpi kaikki vuoden 2011 Talouselämä 500 -listan yritykset*. Tämän lisäksi otettiin huomioon 53 muuta yritys vastuun tietoja julkaisevaa yritystä tai julkista organisaatiota. Tarkemmin analysoitiin 156 (2010: 132) suomalaista yritystä ja organisaatiota, joista 121 (107) on Talouselämä 500 -listalta ja 33 (25) listan ulkopuolelta.

Yritys vastuuta arvioitiin yritysten verkkosivuilla, yritys vastuuraporteissa ja vuosikertomuksissa julkaistun tiedon perusteella. Barometrin tulokset perustuvat julkisesti saatavilla olevaan tietoon. Barometrissa arvioitiin vuotta 2011 koskevia tietoja. Vertailutiedot perustuvat vuosien 2009 ja 2010 tietoihin. Arviointi toteutettiin keväällä 2012.

*Talouselämä-lehti listaa vuosittain liikevaihdon perusteella Suomen 500 suurinta yritystä.

Arvioidut yritykset on jaettu neljään luokkaan arviointikriteereiden täyttymisen mukaan:

Platina: ≥75 % arviointikriteereistä

Kulta: 50–74,9 % arviointikriteereistä

Hopea: 25–49,9 % arviointikriteereistä

Pronssi: ≤25 % arviointikriteereistä

Strateginen yritysvastuu

Strategisen yritysvastuun näkökulma suuntautuu tulevaisuuden liiketoimintaan.

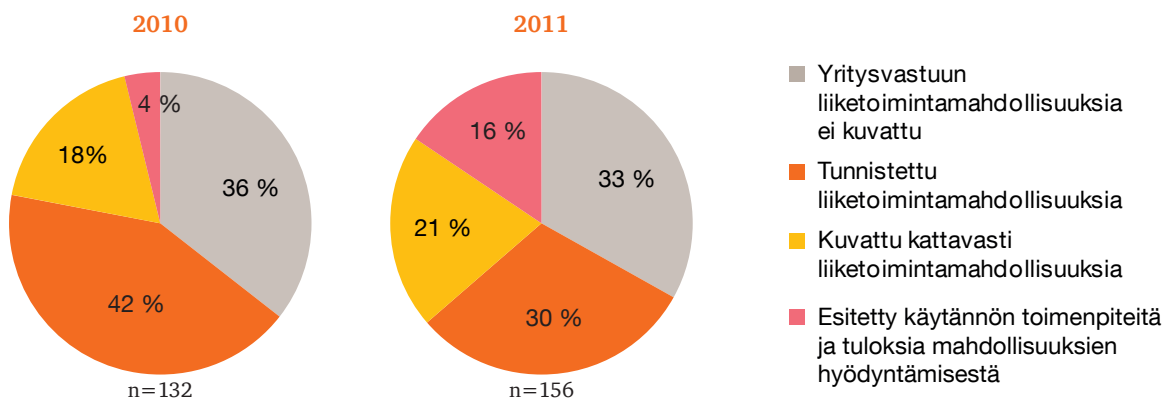
Vastuullisuus on noussut edelliseen barometriin verrattuna vahvemmin osaksi yritysten strategiaa. Lähes joka kolmannella arvioiduista yrityksistä yritysvastuu tai jokin sen osa-alue on osa liiketoimintastrategiaa.

Noin kolmannes ei raportoinnissaan kuvaa yrityksen toimintaan vaikuttavien kestävä kehityksen trendejä ja niiden mahdollisia vaikutuksia liiketoimintaan. Kaksi kolmesta yrityksestä on

tunnistanut niitä, ja näistä noin puolet on tämän lisäksi kuvannut tarkemmin toimenpiteitä trendien huomioimiseksi. Tietojen antaminen trendien taloudellisista vaikutuksista on vielä vähäistä.

Yhä useampi suomalainen yritys tunnistaa yritysvastuun liiketoimintamahdollisuuksia. Noin kolmannes kuvaa näitä mahdollisuuksia raportoinnissaan. Kuitenkin vain parikymmentä yritystä esittää käytännön toimenpiteitä ja tuloksia liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämisestä.

Kaavio 1: Yhä useampi yritys tarttuu yritysvastuun liiketoimintamahdollisuuksiin

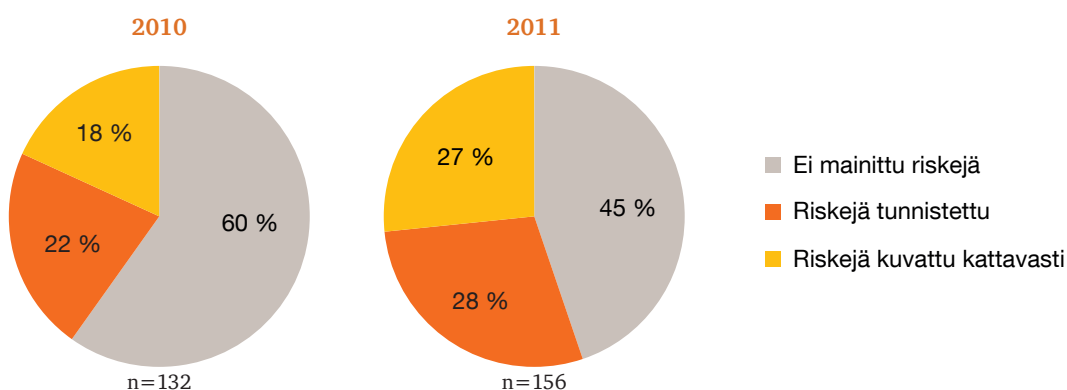
Yritysvastuun riskien kuvaamisessa on tapahtunut merkittävää kehitystä edelliseen barometriin verrattuna. Jo yli puolet on tunnistanut yritys vastuun riskejä osana liiketoimintariskien määrittelyä.

Pitkän aikavälin tavoitteita raportoivien yritysten määrä on säilynyt ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

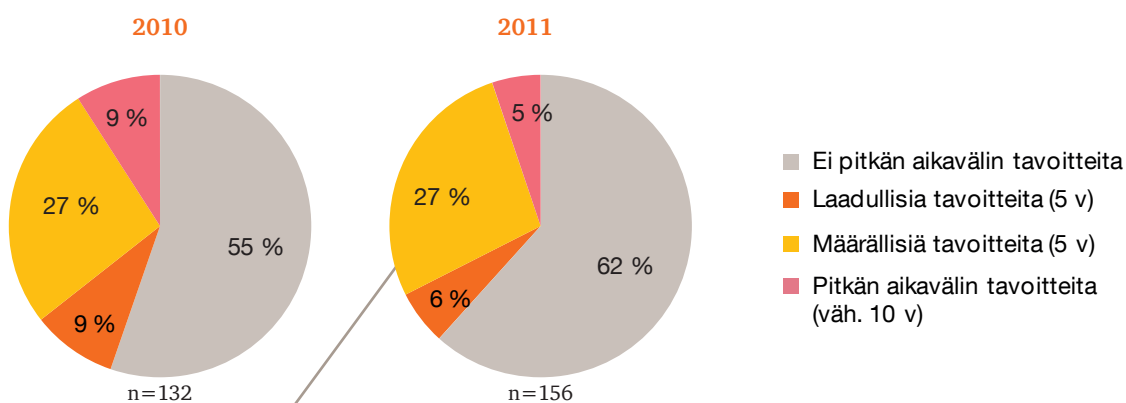
Vain kymmenkunta yritystä on julkisen tiedon perusteella määritellyt keskeiset yritys vastuun avainluvut ja näille asetetut tavoitteet. Vielä harvempi yritys kertoo sisällyttäneensä yritys vastuun asiat johdon palkitsemisen perusteeksi.

30
Noin yritystä on kuvannut toimenpiteitä yritys vastuun riskeihin varautumiseksi.

Kaavio 2: Yli puolet yrityksistä on kartoittanut yritys vastuun riskejä

Kaavio 3: Pitkän aikavälin tavoitteista raportointi on vähentynyt

Tavoitteet liittyvät lähinnä turvallisuuteen, energiatehokkuuteen ja kasvihuonekaasupäästöihin

60
Noin suomalaisyritystä on asettanut yritys vastuun tavoitteita vähintään viiden vuoden ajanjaksolle.

Vain 8 yritystä on julkaissut yli 10 vuoden ajanjaksolle ulottuvia tavoitteita.

Yritysvastuun johtaminen

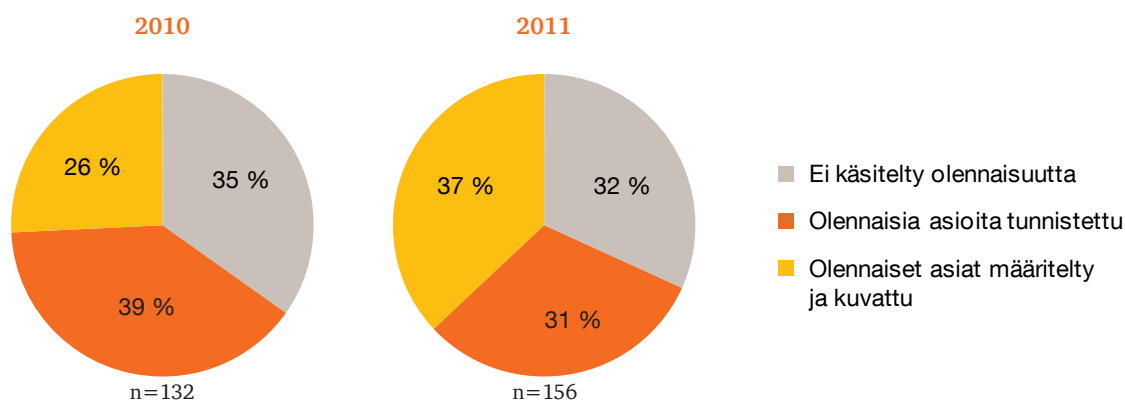
Yritysvastuun johtamisessa on raportoinnin perusteella tapahtunut positiivista kehitystä.

Yritykset ovat selvästi aiempaa useammin määritelleet liiketoimintansa kannalta olennaiset yritys vastuun asiat, mikä luo perustan yritys vastuun johtamiselle.

88

yritystä on määritellyt ja kuvannut yritys vastuun olennaiset asiat (2010: 34).

Kaavio 4: Yhä useampi yritys on määritellyt yritys vastuun olennaiset asiat

30 %

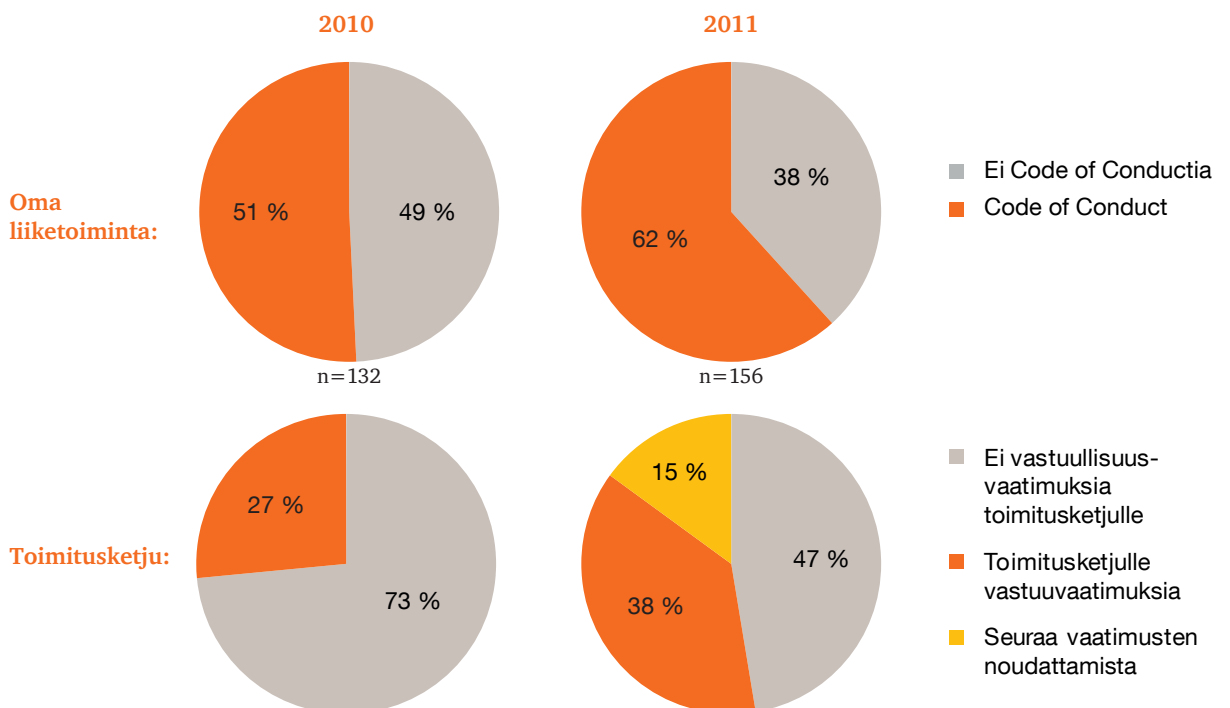
vastuullisuusvaatimuksia toimittajilleen esittävästä yrityksistä ilmoittaa seuraavansa vaatimusten toteutumista

Liiketoimintaa ohjaavien eettisten periaatteiden (Code of Conduct) määrä yrityksissä on kasvanut edellisvuodesta.

Toimitusketjun hallinnan osalta tilanne on kehittynyt vielä myönteis-

emmin. Yli puolet yrityksistä ilmoittaa asettavansa toimittajilleen yritysvastuuseen liittyviä vaatimuksia. Kuitenkaan yritykset eivät vielä laajasti raportoi vaatimusten toteutumisen seuraamisesta.

Kaavio 5: Liiketoimintaa ohjaavien eettisten periaatteiden määrä on kasvanut

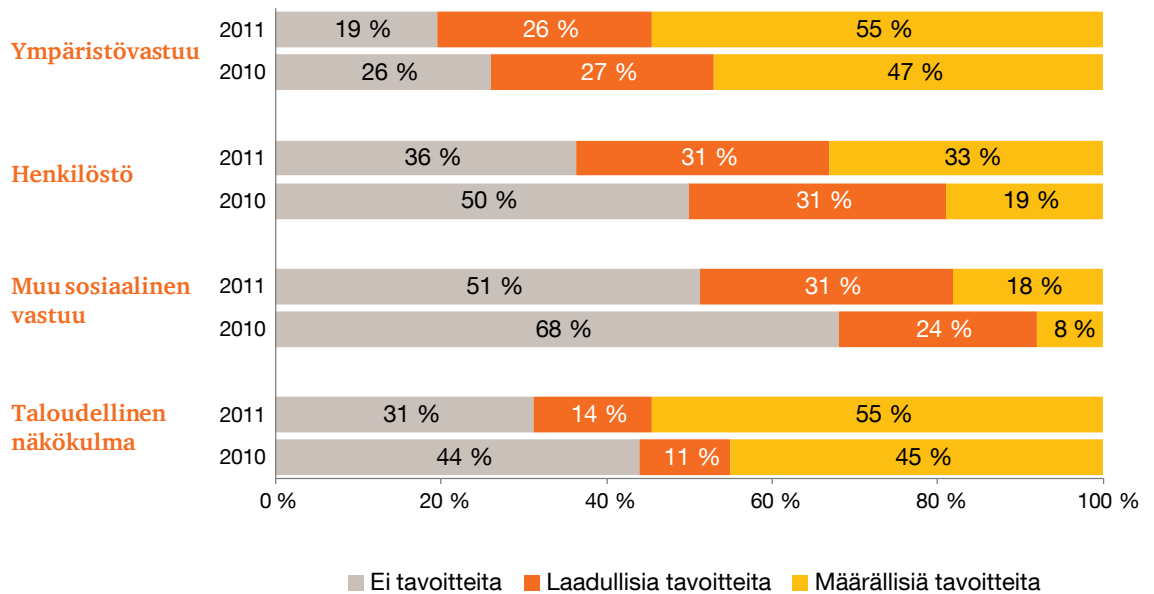

Yritysvastuutavoitteiden raportointi on hieman kehitty-
nyt viime vuodesta. Yritykset julkaisevat aiempaa
enemmän laadullisia tai määrällisiä tavoitteita kaikissa
arvioituissa yritys vastuun osa-alueissa.

Tavoitteiden toteutumisesta raportointi on suomalaisilla
yrityksillä kuitenkin puutteellista. Erityisesti laadullis-
ten tavoitteiden toteutumiseen ei raportoinnissa aina
oteta selkeästi kantaa. Lisäksi taloudellisten tavoitteiden
toteutumisen seuranta jää usein lukijan tulkittavaksi.

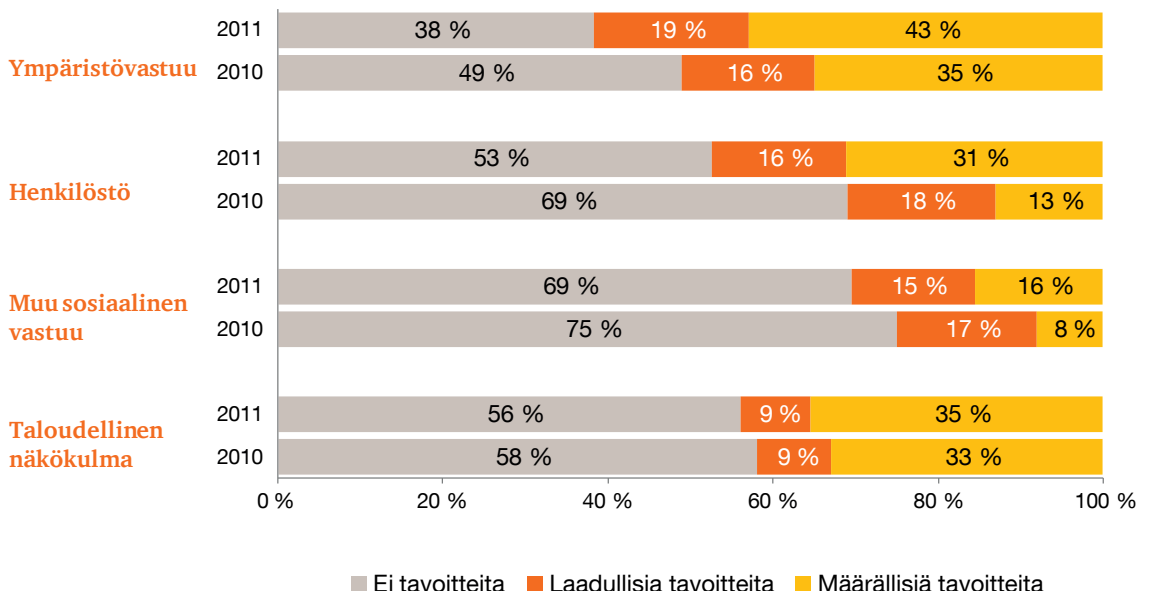
Ympäristötavoitteita raportoidaan useammin kuin taloudellisia tavoitteita

Kaavio 6: Yritysvastuun tavoitteita raportoidaan aiempaa enemmän

Yli puolet yrityksistä raportoi mitattavia taloudellisia tavoitteita, mutta niiden toteutumisesta raportoi vain reilu kolmannes.

Kaavio 7: Tavoitteiden toteutumisesta raportoinnissa on edelleen parantamisen varaa

Jo lähes 90 yritystä soveltaa kansainvälistä GRI-ohjeistoa vastuuraportoinnissaan.

Yritysvastuun raportointi

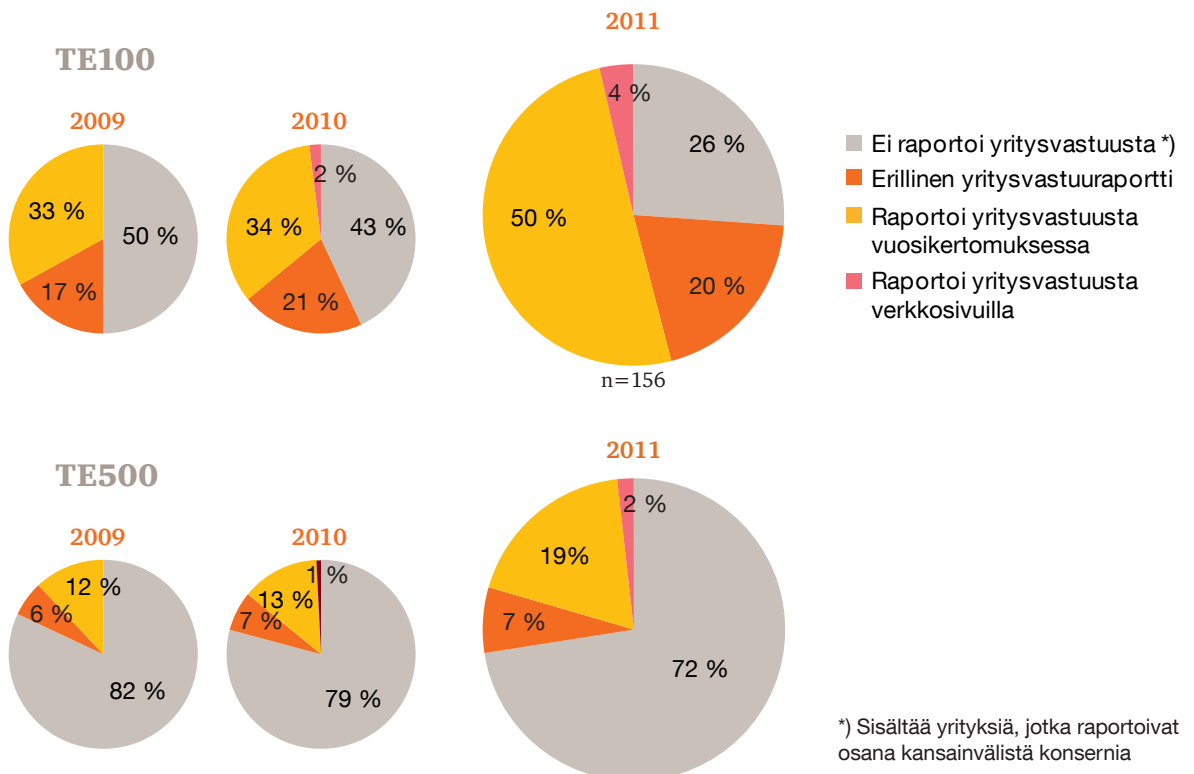
25

yritystä raportoi ensimmäistä kertaa yritys vastuusta.

Jo 156 suomalaista yritystä ja organisaatiota raportoi yritys vastuusta (2010: 132). Kuitenkin kolme neljästä Suomen 500 suurimmasta yrityksestä ei julkaise lainkaan yritys vastuun tietoja.

Vastuuraportoinnin kasvua on vauhdittanut marraskuussa 2011 julkaistu valtioneuvoston omistajaohjausta koskeva periaatepäätös, joka edellyttää valtion kokonaan omistamien ja valtio-enemmistöisten listaamattomien yhtiöiden raportoivan yritys vastuusta.

Kaavio 8: Yritysvastuun raportointi keskittyy vuosikertomuksiin

Vain **14 %**
pienistä listayhtiöistä raportoi
yritysvastuusta.

Suuret pörssilistatut yritykset sekä valtio-omisteiset yhtiöt ovat aktiivisimpia raportoijia.

Kansainvälisen Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston mukainen raportointi jatkaa kasvuaan. Jo 85 suomalaista yritystä seuraa GRI-ohjeistoa vastuuraportoinnissaan (2010: 67).

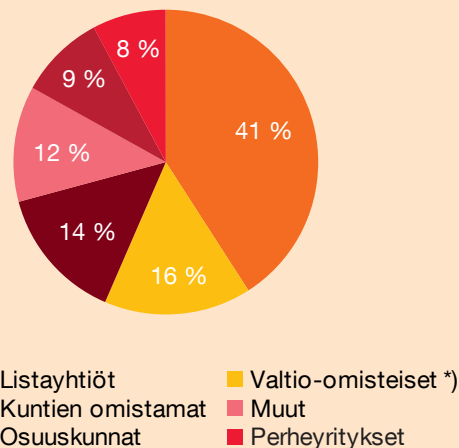
Yritysvastuutietojen varmentaminen lisää raportoinnin uskottavuutta, ja varmennusten määrä kasvaakin tasaisesti. Kuuden yrityksen yritys vastuun tiedot varmennettiin ensimmäistä kertaa.

Yritysvastuun raportoinnin tasossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Raportointi keskittyy edelleen johtamiskuvausten sekä tunnuslukujen osalta lähinnä ympäristö- ja henkilöstötietoihin. Sidosryhmävuorovaikutusta kuvataan kattavasti, mutta sidosryhmien kanssa käytyjen keskusteluiden tuloksia tai näiden perusteella tehtyjä toimenpiteitä raportoidaan vähän.

Noin puolet OMX-Helsingissä listatuista yrityksistä raportoi yritysvastuusta.

Eniten yritysvastuusta raportoivia yrityksiä on energia-alalla.

Kaavio 9: Listayhtiöt ja valtio-omisteiset yhtiöt ovat aktiivisimpia raportoijia

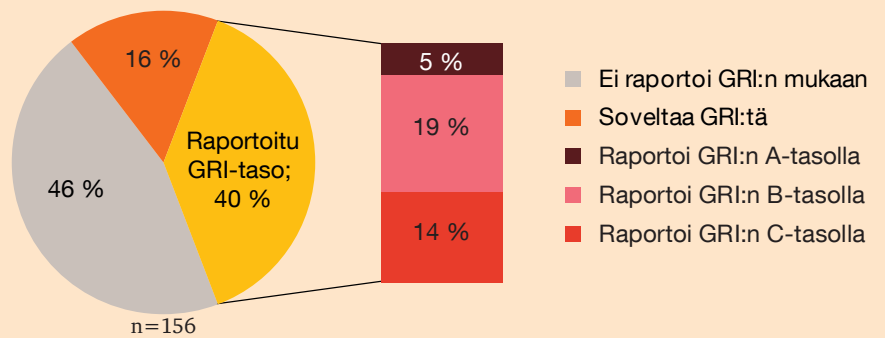

*) valtion kokonaan omistamat ja valtioenemmistöiset listaamattomat yhtiöt

60

yritystä on ilmoittanut vastuuraportoinnin GRI-soveltamistason, joista kaksi kolmesta on ulkopuolisen tahon tarkistamia.

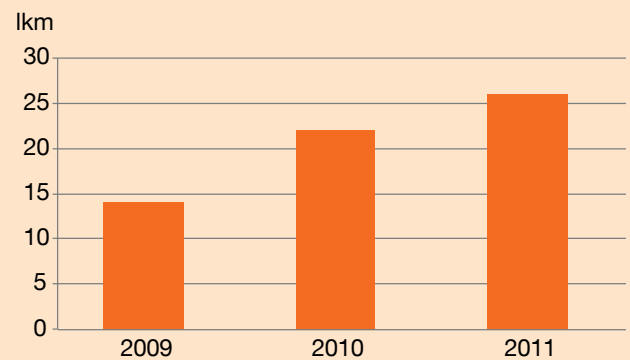
Kaavio 10: Kansainvälisen GRI-ohjeiston mukainen raportointi lisääntyy

26

eli noin kolmannes GRI-ohjeistoa soveltavista vastuuraporteista on ulkopuolisen tahon varmentamia.

Kaavio 11: Vastuuraporttien varmennus yleistyy tasaisesti

Tulokset

PwC:n yritysvaluuvarometri 2011 haastoi yrityksiä nostamaan yritysvaluuvaruuta johdon agendalle ja strategiselle tasolle. Tässä on havaittavissa myönteistä kehitystä.

Yritysvaluuvaruun raportointi on Suomessa edelleen kehittyneempää muihin barometrin näkökulmiin verrattuna. Tämä osaltaan kertoo siitä, että yritysvaluuvaruuta lähdetään

usein kehittämään ensimmäisenä raportoinnin osalta. Yritysvaluuvaruun johtamisen ja strategisen yritysvaluuvaruun näkökulmat ovat kuitenkin kehittyneet raportointia enemmän viime vuodesta, joten yritysvaluuvaruun johtamisesta on selkeästi tullut systemaattisempaa ja kiinteämpi osa liiketoimintaa.

Johtopäätökset

1. Yritysvaluuvaru on nousemassa strategiselle tasolle. Yhä useampi yritys on ottanut yritysvaluuvaruasioita osaksi liiketoimintastrategiaansa.
2. Toimitusketjun vastuullisuusvaatimukset ovat lisääntymässä. Jo yli puolet arvioituista yrityksistä asettaa yritysvaluuvaruun vaatimuksia toimittajilleen. Pk-yritykset ovat edelleen passiivisia raportoimaan yritysvaluuvaruusta. Valtaosa pienistä OMX Helsinki -listan yrityksistä ei julkaise yritysvaluuvaruun tietoja.
3. Yritysvaluuvaruun tavoitteellisuus on lisääntymässä, mutta tavoitteiden toteutumisesta tarvitaan avoimempaa viestintää.
4. Yritysvaluuvaruun taloudellisten vaikutusten arviointi on haasteellista. Vain joka kuudes yritys kuvaa toimenpiteitä yritysvaluuvaruun liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämisestä.

Kuvaus platinaluokan yrityksistä barometrin osa-alueissa:

Strateginen yritysvastuu
4 yritystä (2010: 3)

- 75 % TE100-listan yrityksiä
- 75 % OMX Helsinki -listayhtiöitä
- 50 % valtio-omisteisia
- 80 % kansainvälisesti toimivia

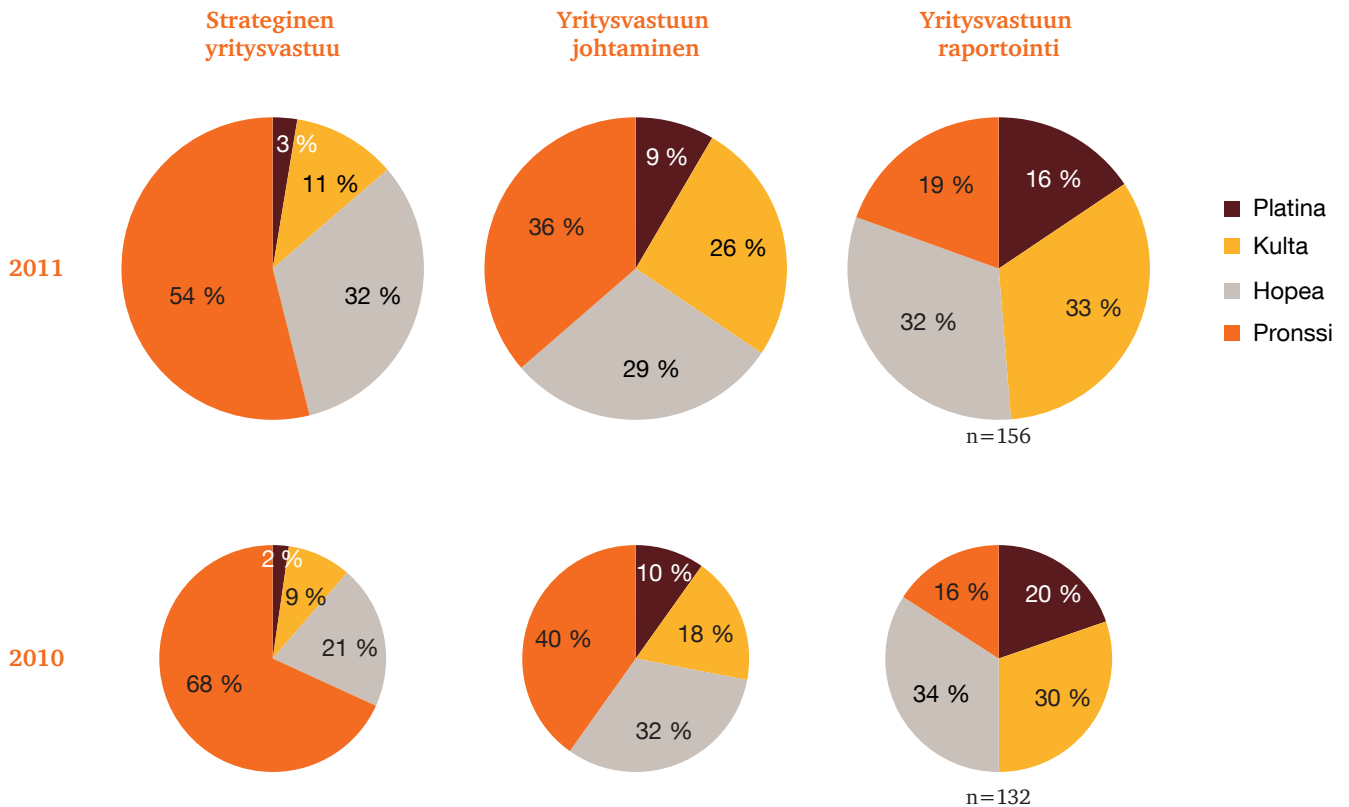
Yritysvastuun johtaminen
13 yritystä (2010: 13)

- 85 % TE100-listan yrityksiä
- 70 % OMX Helsinki -listayhtiöitä
- 45 % valtio-omisteisia
- 70 % kansainvälisesti toimivia

Yritysvastuun raportointi
24 yritystä (2010: 26)

- 75 % TE100-listan yrityksiä
- 60 % OMX Helsinki -listayhtiöitä
- 55 % valtio-omisteisia
- 60 % kansainvälisesti toimivia
- 45 % energia-, metsä- ja metalliteollisuudessa

Kaavio 12: Strateginen yritysvastuu ja yritysvastuun johtaminen ovat kehittyneet edellisvuodesta

**ILMASTONSUOJELUA
EDISTÄVÄ PAPERI**

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015, Itämerentori 2, 00101 Helsinki. Puhelin 09 22 800.

PwC tarjoaa sinulle liikkeenjohdon konsultointia, tilintarkastusta sekä yritysjärjestelyihin, verotukseen ja varmennukseen liittyviä palveluja 158 maassa. Apunasi on maailmanlaajuisesti 169 000 ja Suomessa yli 700 alansa vankkaa ammattilaista – on yrityksesi sitten kasvuyhtiö, perheyriyys, pörssilistattu tai julkissektorin toimija. PwC viittaa PricewaterhouseCoopers International Limited -jäsenyritysten muodostamaan ketjuun, jonka jokainen jäsenyriyys on itsenäinen juridinen yhtiö. Lue lisää: www.pwc.com/fi.

© 2012 PricewaterhouseCoopers. Kaikki oikeudet pidätetään.